

UDSKRIFT
AF
ØSTRE LANDSRETS DOMBOG

D O M

Afsagt den 5. februar 2015 af Østre Landsrets 11. afdeling
(landsdommerne Karsten Bo Knudsen, Lone Kern-Jespersen og Claus Forum Petersen
(kst.)).

11. afd. nr. B-3029-13:
Patientskadeankenævnet

mod

A

Københavns Byrets dom af 13. september 2013 (BS 12A-1589/2012) er anket af Patient-
skadeankenævnet med principal påstand som for byretten om frifindelse, subsidiært hjem-
visning og subsidiært anerkendelse af et mindre erstatningsbeløb end det af byretten fast-
satte.

Indstævnte, A , har påstået stadfæstelse.

Supplerende sagsfremstilling

Af Patientforsikringens erstatningsopgørelse af 31. august 2010 fremgår bl.a.:

”Udgifter og andet tab i alt

7.100 kr.

...

Transportudgifter:

Patientforsikringen kan erstatte transportudgifter, der er afholdt til relevant behandling, kontroller på hospital og lignende. Der kan ikke ydes erstatning for udgifter, som ville være opstået uafhængigt af patientskaden. Det er endvidere en betingelse, at udgifterne kan dokumenteres eller på anden måde sandsynliggøres.

Udgifter til taxakørsel i forbindelse med konsultationer hos læge. B
Patientforsikringen har på baggrund af det oplyste fundet, at Deres klient er berettiget til erstatning for de afholdte udgifter i forbindelse med taxakørsel mellem sin bopæl og læge B's konsultation i perioden 24. oktober 2008 – 6. januar 2010. Patientforsikringen har lagt vægt på, at læge B har deltaget i smertebehandlingen af Deres klient efter patientskaden. Patientforsikringen har lagt til grund, at Deres klient har ret til 1.700 kr.

Udgifter til taxakørsel i forbindelse med behandling hos smertelæge C

Patientforsikringen har fundet, at Deres klient er berettiget til erstatning for de afholdte udgifter til taxakørsel i forbindelse med behandling hos smertelæge C. Patientforsikringen har lagt vægt på, at Deres klient har haft behov for behandling hos en smertelæge efter indsættelsen af det nye knæled og har lagt til grund, at Deres klient har ret til 800 kr.

Udgifter til taxakørsel i forbindelse med undersøgelser og operation af Deres klients knæ på D ultimo 2009:
Patientforsikringen har fundet, at Deres klient er berettiget til erstatning for de afholdte udgifter til taxakørsel i forbindelse med undersøgelser og operation på D i slutningen af 2009. Patientforsikringen har lagt vægt på, at undersøgelserne og operationen var en følge af, at knæproteserne var indsat forkert i september 2008. Patientforsikringen har lagt til grund, at Deres klient er berettiget til 2.100 kr.

Udgifter til taxakørsel i forbindelse med ærinder hos frisør, revisor fodplejeklinik, advokat (vedr. testamente), statinventarinspektør, udgifter til livvarmer: Tabet erstattes ikke, da det falden uden for erstatningsretlig praksis vedrørende knæskader.

...

Udgifter til behandling på E, genoptræningsophold på F og øvrig fysioterapi:

Patientforsikringen har vurderet, at Deres klient ikke er berettiget til erstatning for udgifter til behandling på E genoptræningsophold på F og øvrig fysioterapi og transport i forbindelse hermed. Patientforsikringen har lagt vægt på, at Deres klient har fået foretaget en knæoperation, som kunne være foretaget i offentligt regi. For så vidt angår den efterfølgende genoptræning findes det ikke godtgjort, at Deres klient har haft behov for genoptræning alene på grund af patientskaden. Efter selv en ukom-

pliceret knæoperation er der behov for genoptræning, som således anses for at være en følge af den primære operation den 10. september 2008.

...

Udgifter til tandlægebehandling:

Patientforsikringen har vurderet, at Deres klient ikke er berettiget til erstatning af sine udgifter til tandlægebehandling, herunder specialtandpasta. Patientforsikringen har ikke fundet dokumentation for, at Deres klients gener i munden i form af manglende smagssans og isninger i tænderne er en følge af operationen i midten af december 2009 og dermed en følge af patientskaden, som var forkert indsættelse af tibiaplateauet ved knæoperationen den 10. september 2008.

Patientforsikringen har lagt vægt på, at Deres klient fra marts 2007 til operationen i december 2009 fik medicin blandt andet i form af:

Imovane (mod søvnløshed)

Oxycontin (mod smerter)

Oxynorm (mod smerter)

Tradolan (mod smerter)

Toilax (mod forstoppelse)

Dulcolax (mod forstoppelse)

Citalopram (mod depression).

De nævnte medikamenter kan alle medføre mundtørhed.

Derudover kan Imovane medføre smagsforstyrrelser, Toilax og Dulcolax kan medføre hævelse i mundhulen, og Citalopram kan medføre smagsforstyrrelser og øget spytdannelse. De nævnte medikamenter med bivirkninger ud over mundtørhed blev givet som behandling mod søvnløshed, forstoppelse og depression, hvilket ikke umiddelbart har sammenhæng med knæskaden.

Efter operation i december 2009 fik Deres klient Oxycontin og Ketogan, (begge mod smerter), som begge kan medføre mundtørhed.

På baggrund heraf finder Patientforsikringen ikke grundlag for at antage, at den medicin Deres klient har fået som led i behandlingen af patientskaden, har medført Deres klients gener i form af manglende smagssans og isninger i tænderne.

Varige medicinudgifter:

For så vidt angår varige udgifter til medicin skal Patientforsikringen oplyse, at Deres klient har mulighed for at søge det offentlige om dækning af varige medicinudgifter. Hvis det offentlige afslår at dække udgifterne, kan Deres klient søge erstatning hos Patientforsikringen ved at indsende afslaget sammen med en lægeerklæring med angivelse af hendes nuværende og fremtidige medicinbehov som følge af patientskaden og hendes læges vurdering af, hvorvidt medicinforbruget som følge af patientskaden må antages at være livsvarigt, eller i modsat fald, hvor længe hun skønnes at have behov herfor. Når patientforsikringen har modtaget disse oplysninger, vil vi vurdere, i hvilket omfang hendes eventuelle fremtidige medicinudgifter vil kunne erstattes.”

Ved brev af 31. august 2010 afslog Patientforsikringen at dække udgifter til advokatbi-stand. Det fremgår, at Patientforsikringen herved lagde vægt på, at A's helbredsmæssige tilstand ikke havde været til hinder for, at hun selv kunne udfylde og ind-
levere anmeldelsen af patientskaden med bilag.

Det fremgår af sagen, at A blev genopereret i sit højre knæ i januar 2013.

Af et journalnotat af 17. december 2013 fra
fremgår bl.a.:

G

”Ses til vurdering af begge knæ.
Knap 1 år efter højresidig revisionsknæ, det går rimeligt med dette.
Kan stadig indimellem have kraftige smerter, som kan komme på alle mulige
tidspunkter, men i det store hele er det rimeligt godt fungerende.
Har derimod inden for det sidste ½ års tid, fået tiltagende betydelige smerter
indvendigt i venstre knæ.”

Den opgørelse, der dannede grundlag for byrettens behandling af kravet vedrørende frem-
tidige medicinudgifter mv., tog udgangspunkt i : A's oplysning om medicin-
priser uden fradrag for tilskud.

A har for landsretten med processkrift af 3. december 2014 bl.a. fremlagt
en opgørelse af 2. december 2013 fra Statens Seruminstitut vedrørende hendes indkøb af
receptordinerede lægemidler i perioden fra 1. september 2008 til 1. september 2013. Af
opgørelsen fremgår bl.a. navnet på lægemidlerne, prisen og egenbetalingen.

Der er endvidere fremlagt notat af 3. februar 2014 fra overlæge H , D's -
Smertecenter, hvoraf fremgår, at A er i behandling med forskellig
medicin, som alt sammen er nødvendig og en følge af patientskaden. Af den vedlagte medi-
cinseddel fremgår, at der er tale om følgende medicin:

Dulcolax (mod forstoppelse),
Brufen (mod smerter),
Klorzoxazon (mod muskelsmerter),
OxyContin (mod stærke smerter),
Panodil (mod smerter),
Apozepam (beroligende),
Imovane (mod søvnløshed),

Cipramil (mod depression) og
Oxynorm (mod stærke smerter).

Forklaringer

Der er i landsretten afgivet supplerende forklaring af A. Der er endvidere
afgivet forklaring af H og I.

A har endvidere til brug for landsrettens behandling afgivet en skriftlig
forklaring af 2. januar 2015.

A har forklaret bl.a., at hun inden fejloperationen var ivrig sejler, ligesom
hun også cyklede meget. Hun havde ingen problemer med at bevæge sig rundt eller med at
udføre sit arbejde, som tit blev udført fra stige. Før 2008 brugte hun kun smertestillende
medicin (Tradolan) i begrænset omfang. Efter fjernelse af arvævet i 2009 gik det godt i en
måned, men så tiltog smerterne, og det blev et smertehelvede.

Fra 2010 er hun blevet behandlet af H på D's Smerteklinik. Hvis
hun ikke indtog den ordinerede medicin, herunder OxyContin, ville hun slet ikke kunne
klare sig. Hun får kronikertilskud til sin medicin, men hun er ikke klar over, hvor længe
hun har modtaget det.

Først fra 2013 har hun fået smerter i sit venstre knæ.

Hun spurgte Patientforsikringen, om det var nødvendigt at kontakte advokat, hvilket hun
blev oplyst om, ikke var nødvendigt. Da hun fik modsatrettede forklaringer hos Patientfor-
sikringen, følte hun det nødvendigt at antage advokathjælp. Hun har ikke kunnet få hjælp
fra familie eller venner.

H har forklaret bl.a., at hun er specialeansvarlig overlæge på tværfagligt smer-
tecenter på D. Hun har kendt A i ca. 4 år, hvor hun har været
patient på smertecenteret. A får et morfinlignende depotpræparat, Oxy-
Contin, mod smerter efter de operationer, hun har været igennem. Slidgigt kan også give
kroniske smerter. Imidlertid svinder smerterne normalt efter indsættelse af nyt knæled.
Hun er bekendt med, at A efterfølgende også har fået konstateret slidgigt i

venstre knæ, hvilket naturligvis bidrager til smertetilstanden. Det forhold, at man aflaster et dårligt knæ, kan give smerter i det modsatte knæ. *A* får Dulcolax for at afhjælpe den forstoppelse, der er en følge af behandling med morfinlignende præparater. Brufen er et smertestillende middel, som supplerer behandlingen med OxyContin. Klorzoxazon er muskelafslappende medicin, der gives, fordi man, når man har smerter, har tendens til muskelspændinger. Panodil supplerer OxyContin. Apozepam er et beroligende middel, som ikke i sig selv er smertestillende, men afhjælper den stresstilstand, man kommer i, når man har smerter. Imovane er et sovemiddel, der gives, fordi kroniske smertepatienter ofte har problemer med at sove om natten. Cipramil er ordineret, fordi *A* som mange andre smertepatienter har udviklet depression på grund af smerterne. Der er stor overlapning mellem smertesystemet og depressioner. Oxynorm er et hurtigtvirkende morfinlignende præparat, der indeholder det samme som depotmedicinen. Samtlige præparater er nødvendige på grund af det fejlopererede knæ.

Hun opfatter journalnotatet af 17. december 2013 fra *G* som udtryk for, at selve protesen fungerer.

Reglerne om kronikertilskud dækker de præparater, som der er generelt tilskud til. Præparater som Apozepam, Klorzoxazon og Imovane er ikke tilskudspræparater. En kronisk smertepatient er berettiget til kronikertilskud, når CTR-medicinudgifterne overstiger 17.000 - 18.000 kr. årligt. Hun er bekendt med, at den maksimale medicinudgift vedrørende tilskudspræparater for en patient, der er berettiget til kronikertilskud, udgør ca. 3.800 kr. Hvis der har været tale om udgifter, der berettiger til kronikertilskud, er det hendes fejl, hvis der ikke er søgt herom. Der kan ikke søges om tilskud, før medicinudgiften når tilskudsgrænsen.

I har forklaret bl.a., at han er *A's* læge. Det er ofte det sted, der ordinerer medicin, der søger om tilskud til medicin. Han er bekendt med, at *A* også har fået slidgigt i venstre knæ og dermed smerter også i det knæ. Hun har nok haft smerter langt tilbage – måske 5 år – i venstre knæ, og det er tiltaget de sidste år. *A* har kun rettet henvendelse til ham, når der har været behov for det. *A* orienterede ham efter operationen i 2008, hvor hun fik voldsomme smerter. Smertetilstanden blev markant ændret til det værre efter denne operation.

Procedure

Parterne har for landsretten gentaget deres anbringender for byretten vedrørende de spørgsmål, der fortsat er omtvistet, og har procederet i overensstemmelse hermed.

Patientskadeankenævnet har oplyst, at den subsidære påstand om hjemvisning angår kravet om dækning for udgifter til fremtidige medicinudgifter mv.

Landsrettens begrundelse og resultat

A blev på grund af manglende kapacitet i offentligt regi henvist til operation på *E*, hvor hun den 10. september 2008 blev opereret. Denne operation har medført en anerkendt erstatningsberettigende skade. Da der opstod komplikationer efter fejloperationen henvendte hun sig på ny på *E*. Under disse omstændigheder tiltræder landsretten, at de afholdte udgifter på 6.006 kr. er nødvendige og rimelige udgifter som følge af patientskaden. Landsretten tiltræder derfor, at *A* er tilkendt dette beløb.

For så vidt angår den del af *A's* krav, der angår transportudgifter, fysioterapi, tandbehandling, medicinudgifter og advokatudgifter, tiltræder landsretten af de grunde, som byretten har anført, at *A* er tilkendt henholdsvis 15.000 kr., 7.500 kr., 12.500 kr., 3.000 kr. og 30.000 kr.

A har endvidere rejst krav om betaling af et beløb på 200.000 kr. vedrørende fremtidige medicinudgifter. Som følge af den under sagen foreliggende meget betydelige usikkerhed om det medicinforbrug, som kan henføres til fejloperationen den 10. september 2008, og navnlig om *A's* muligheder for at få refusion af medicinudgifter, herunder ved at søge det offentlige om dækning af varige medicinudgifter, frifinder landsretten Patientskadeankenævnet i hvert fald for tiden for dette krav.

For landsretten har *A* fået medhold i en række erstatningsposter med i alt 74.006 kr., mens Patientskadeankenævnet er frifundet for tiden vedrørende en erstatningspost på 200.000 kr. Efter en samlet bedømmelse af disse forhold, sagens karakter og omfang finder landsretten, at ingen af parterne skal betale omkostninger for landsretten. Byrettens omkostningsafgørelse stadfæstes, idet Patientskadeankenævnet dog alene skal godtgøre retsafgift med et beløb på i alt 2.080 kr.

T h i k e n d e s f o r r e t:

Byrettens dom stadfæstes for så vidt angår et beløb på 74.006 kr.

Patientskadeankenævnet frifindes for tiden for den del af *A's* krav, der angår fremtidige medicinudgifter.

Byretten omkostningsfastsættelse ændres således, at Patientskadeankenævnet skal betale 27.080 kr. til *A*

Ingen af parterne skal for landsretten betale sagsomkostninger til den anden part.

Det idømte skal betales inden 14 dage efter denne doms afsigelse.

Sagsomkostningerne forrentes efter rentelovens § 8 a.

(Sign.)

— — —

Udskriftens rigtighed bekræftes. Østre Landsret, den